

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: 17Sas/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0823106153
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 01. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Linda Kovandová, LL.M.
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2025:0823106153.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici, v konaní pred sudkyňou JUDr. Ing. Lindou Kovandovou, LL.M., v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, XXX XX D. E., právne zastúpený: JUDr. Peter Harakály, advokát, so sídlom Mlynská 28, 040 01 Košice, IČO: 00 620 157, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, IČO: 30 807 484, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. 26425-4/2023-BA zo dňa 29. júna 2023, takto

rozhodol:

I. Rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. 26425-4/2023-BA zo dňa 29. júna 2023 a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. 14065-5/2023-BA zo dňa 09. marca 2023 z r u š u j e a vec vracia orgánu verejnej správy nižšieho stupňa na ďalšie konanie.

II. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi náhradu dôvodne vynaložených trov konania v úplnom rozsahu (100 %), v lehote 20 dní od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o výške trov konania, ktoré bude vydané po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Administratívne konanie

1. Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím č. 14065-5/2023-BA zo dňa 09.03.2023 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) rozhodla, že žalobca, ktorý utrpel poškodenie zdravia v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 13.09.2017, má podľa § 88 a § 89 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a po zvýšení priznanej sumy úrazovej renty o 2 % v súlade s § 293dx ods. 6 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 266/2017 Z.z. nárok na úrazovú rentu od 12.09.2018 do 30.09.2018 v sume 13,60 EUR a od 01.10.2018 v sume 21,40 EUR mesačne. Tiež rozhodla, že táto suma sa žalobcovi zvyšuje podľa § 89 ods. 8 a 9 a § 293dx ods. 6 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 266/2017 Z.z. od 01.01.2019 na sumu 22,00 EUR mesačne, od 01.01.2020 na sumu 22,60 EUR mesačne, od 01.01.2021 na sumu 23,20 EUR mesačne, podľa § 89 ods. 8 a 9 zákona o sociálnom poistení sa mu suma úrazovej renty zvyšuje od 01.01.2022 na celkovú sumu 23,60 EUR mesačne a od 01.01.2023 na celkovú sumu 26,20 EUR mesačne, s tým, že na túto sumu bude mať žalobca nárok do zmeny podmienok rozhodujúcich pre priznanie nároku na úrazovú rentu, na jej výplatu alebo na určenie jej sumy podľa zákona o sociálnom poistení, najneskôr však do dňa dovŕšenia dôchodkového veku alebo dňa priznania predčasného starobného dôchodku.

2. V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový správny orgán uviedol, že podľa lekárskej správy Sociálnej poisťovne, pobočka Dolný Kubín, vystavenej dňa 22.02.2023, ktorá je prílohou prvostupňového rozhodnutia, má žalobca ako poškodený, ktorý si uplatnil nárok na úrazovú rentu podaním žiadosti zo dňa 29.01.2021, v dôsledku pracovného úrazu zistený pokles pracovnej schopnosti v rozsahu 45 % odo

dňa 12.09.2018, t. j. po ukončení pracovnej neschopnosti s nárokom na úrazový príplatok. V zmysle lekárskeho posudku žalobca môže z profesiogramu doručeného zamestnávateľom aj naďalej v plnom rozsahu vykonávať práce nabieranie vody do kanistrov v časovom rozpätí 30 minút, čistenie kanálových poklopov kartáčom v časovom rozpätí 120 minút, zametanie v okolí vyčistených poklopov, vývoz smetí v časovom rozpätí 60 minút a vyčistenie píly spolu s vysávačom v časovom rozpätí 60 minút. Zvyšné práce v rozsahu 210 minút a to rezanie dilatácií a vysávanie šlemu priemyselným vysávačom, vylievanie šlemu z vysávača, nie je schopný vykonávať.

3. Denný vymeriavací základ v sume 13,4427 EUR bol určený podľa § 84 ods. 1 zákona o sociálnom poistení z rozhodujúceho obdobia od 01.01.2016 do 31.12.2016, z údajov z informačného systému Sociálnej poisťovne, z úhrnu vymeriavacích základov v sume 4 920,00 EUR a počtu dní rozhodujúceho obdobia 366. Na základe uvedeného bola úrazová renta žalobcovi určená v sume 147,20 EUR ako súčin 30,4167-násobku sumy zodpovedajúcej 80 % jeho denného vymeriavacieho základu, ktorý je 13,4427 EUR a koeficientu 0,45 určeného ako podiel čísla 45 zodpovedajúceho jeho zistenému percentuálnemu poklesu pracovnej schopnosti a čísla 100. Ku dňu priznania úrazovej renty sa žalobcovi vyplácal invalidný dôchodok v sume 126,30 EUR, o ktorú to sumu sa znižuje suma úrazovej renty na sumu 20,90 EUR mesačne. Táto mu následne bola zvýšená o 2 % na sumu 21,40 EUR mesačne. Vzhľadom na to, že nárok na úrazovú rentu žalobcovi vznikol až od 12.09.2018, za mesiac september 2018 mu bola vypočítaná alikvotná čiastka úrazovej renty vo výške 13,60 EUR. Suma úrazovej renty bola žalobcovi následne vždy od prvého dňa nasledujúceho kalendárneho roka zvyšovaná v súlade s platnými právnymi predpismi o percento medziročného rastu spotrebiteľských cien vykázaného štatistickým úradom za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku.

4. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom namietal nesprávnosť a nezákonnosť určeného rozsahu miery poklesu pracovnej schopnosti. O odvolaní rozhodol generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne ako príslušný odvolací orgán rozhodnutím č. 26425-4/2023-BA zo dňa 29.06.2023 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) tak, že prvostupňové rozhodnutie zmenil tak, že žalobca má nárok na úrazovú rentu od 12.09.2018 do 30.09.2018 v sume 24,20 EUR a od 01.10.2018 v sume 38,10 EUR mesačne, pričom táto suma sa žalobcovi zvyšuje podľa § 89 ods. 8 a 9 a § 293dx ods. 6 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 266/2017 Z. z. od 01.01.2019 na sumu 39,10 EUR mesačne, od 01.01.2020 na sumu 40,10 EUR mesačne, od 01.01.2021 na sumu 41,10 EUR mesačne, podľa § 89 ods. 8 a 9 zákona o sociálnom poistení sa mu suma úrazovej renty zvyšuje od 01.01.2022 na celkovú sumu 41,80 EUR mesačne, od 01.01.2023 na celkovú sumu 46,40 EUR mesačne a v zmysle § 293fd ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa suma úrazovej renty žalobcu zvyšuje od 01.07.2023 na 51,10 EUR mesačne.

5. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací orgán konštatoval, že po podaní odvolania bol opätovne posúdený zdravotný stav žalobcu posudkovou lekárkou ústredia, pracovisko Žilina. Táto vyhotovila lekársku správu zo dňa 05.06.2023, v ktorej stanovila mieru poklesu pracovnej schopnosti žalobcu na účely úrazovej renty v rozsahu 47 %. Posudková lekárka uviedla, že žalobca na základe lekárskeho vyšetrenia vôbec nemôže vykonávať úkony uvedené v profesiograme pod č. 5 a 8 (rezanie dilatácií a vysávanie šlemu priemyselným vysávačom, značenie pozícií dilatácií, vylievanie šlemu z vysávača + nabratie vody a doplnenie pohonných hmôt do píly, zametanie v okolí vyčistených poklopov + vývoz smetí) v celkovom časovom rozsahu 270 minút. Ostatné práce v celkovom trvaní 300 minút žalobca vykonávať môže. Vzhľadom na takto prijatý záver posudková lekárka ústredia matematickým výpočtom stanovila mieru poklesu pracovnej schopnosti z celkového trvania pracovného času 570 minút ako $270 \times 100 \% : 570 = 47 \%$. Odvolací orgán po doručení lekárskeho posudku zistil určité diskrepancie spočívajúce v nesprávnom určení celkového pracovného času žalobcu, nakoľko do pracovného času nemala byť v súlade s ustanoveniami Zákonníka práce započítaná cesta do zamestnania a späť, teda pracovný čas žalobcu mal byť 540 a nie 570 minút. Pri zohľadnení celkového pracovného času 540 minút by matematickým výpočtom miera poklesu pracovnej schopnosti vychádzala na 50 %. Odvolací orgán preto kontaktoval posudkovú lekárku ústredia, ktorá považovala za správne nezapočítavať trvanie cesty do zamestnania a späť do pracovného času a následne vypracovala novú lekársku správu zo dňa 23.06.2023, v ktorej uviedla mieru poklesu pracovnej schopnosti na účely úrazovej renty 50 % s dátumom vzniku 12.09.2018.

6. V napadnutom rozhodnutí odvolací orgán uviedol, že spôsob určenia miery poklesu pracovnej schopnosti neupravuje žiadny zákon, ani iná právna norma, preto bolo potrebné, aby si Sociálna

poisťovňa v súlade s doteraz dostupnou judikatúrou stanovila tento postup sama v rámci svojej právnej subjektivity, nakoľko Sociálna poisťovňa prostredníctvom inštitútu posudkového lekárstva má vzhľadom na odbornosť svojich zamestnancov (posudkových lekárov) potrebné vedomosti, znalosti a najmä skúsenosti, aké všetky skutočnosti je potrebné pri tomto posudzovaní zhodnotiť. Poukázal pritom aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Sa/13/2016 z 19.01.2017. Zdôraznil, že aj keď pracovná náplň tvorí jeden celok, nemožno automaticky určiť mieru poklesu pracovnej schopnosti v rozsahu 100 %, nemožno ignorovať tie časti pracovnej náplne, ktoré žalobca môže vykonávať. Posudzovanie miery poklesu pracovnej schopnosti sa síce na účely úrazovej renty uskutočňuje k doteraz vykonávanému zamestnaniu, avšak to neznamená, že osoba poškodená poistnou udalosťou má po jej utrpení vykonávať to isté zamestnanie. Úrazová renta má kompenzačný charakter a kompenzuje len tie činnosti, ktoré už poškodený nebude môcť nikdy vykonávať. Nezabraňuje to však poškodenému vykonávať inú prácu. Na kompenzáciu postihnutia poškodeného ako takého slúži invalidný dôchodok, ktorý žalobca aj poberá.

7. Odvolací orgán popísal lekárske správy, ktoré boli zohľadňované posudkovou lekárkou ústredia a poukázal na to, že pre účel tohto konania sú rozhodujúce lekárske správy z vyšetrení absolvovaných žalobcom od 13.09.2017 do 21.12.2022, podľa ktorých mobilita dolných končatín žalobcu je zachovaná vo všetkých kĺboch s terminálnym obmedzením, bol mu diagnostikovaný Guillain-Barré syndróm s peroneálnou parézou, ktorá bola práve hodnotená pri určovaní miery poklesu pracovnej schopnosti žalobcu. Ďalšie lekárske správy z neskoršieho obdobia sa už týkajú iného úrazu žalobcu, ktorý tento utrpel dňa 20.02.2023.

8. V závere napadnutého rozhodnutia odvolací orgán prepočítal sumu úrazovej renty z dôvodu zmeny miery poklesu pracovnej schopnosti z pôvodne určených 45 % na 50 %.

Správna žaloba, žalobné body

9. Včas podanou správnu žalobou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho prvostupňového rozhodnutia, žiadal obe tieto rozhodnutia zrušiť, vrátiť vec Sociálnej poisťovni, ústredie na ďalšie konanie a priznať žalobcovi voči žalovanej právo na úplnú náhradu trov konania.

10. Nezákonnosť napadnutého rozhodnutia videl žalobca v tom, že vychádzalo z nesprávneho a v rozpore so zákonom určeného rozsahu miery poklesu pracovnej schopnosti žalobcu, ktorá je následne podstatnou súčasťou výpočtu sumy samotnej úrazovej renty a na výslednú sumu má podstatný vplyv. Napadnuté rozhodnutie len kozmeticky upravilo výšku nároku žalobcu v tom smere, že mu do doby trvania pracovného času nezapočítalo cestu do zamestnania a späť, ale nezmenilo nič na podstate prístupu k určaniu miery poklesu pracovnej schopnosti. Táto sa má podľa § 88 ods. 3 v spojení s § 8 ods. 4 zákona o sociálnom poistení posudzovať výlučne v súvislosti s plnením pracovných úloh na základe pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru, prípadne iných činností vykonávaných na príkaz zamestnávateľa alebo činností, ktoré sú predmetom konkrétnej pracovnej cesty. Pokles pracovnej schopnosti sa má posudzovať vo vzťahu k možnosti aj naďalej vykonávať konkrétne jednotlivé činnosti vyplývajúce z pracovného zaradenia. Táto miera poklesu pracovnej schopnosti sa nemá posudzovať s ohľadom na možnosť ďalšieho uplatnenia poškodeného u zamestnávateľa, resp. od skutočnosti, či bol poškodený preradený na výkon inej práce, prípadne od možnosti uplatnenia sa poškodeného na trhu práce. Podľa žalobcu obmedzenie možnosti vykonávať pracovné povinnosti na doterajšom pracovnom zaradení je potrebné hodnotiť komplexne, nestačí len mechanicky rozčleniť pracovný čas zamestnanca na výkon jednotlivých činností a percentuálne stanoviť, ktoré z týchto činností môže naďalej vykonávať a ktoré nie. Výkon jednotlivých činností spolu vzájomne súvisí a jedna podmieňuje druhú, preto často vytvárajú nerozlučiteľný celok. Žalobca zastáva názor, že je preto potrebné prihliadať na to, či poškodený zamestnanec môže naďalej vykonávať celý komplex pracovných činností v danom pracovnom zaradení, pričom treba brať ohľad aj na to, ktoré činnosti sú hlavné a ktoré vedľajšie, nakoľko samotné vedľajšie činnosti bez výkonu podstatnej a hlavnej časti pracovnej náplne by nemali zmysel a majú význam len v spojitosti s hlavnou činnosťou.

11. Žalovaná podľa žalobcu ignorovala zdravotné postihnutie žalobcu a jeho trvalé zdravotné obmedzenia, tento sa pohybuje s oporou francúzskej barlou, má poruchu dynamiky chôdze, bolesti chrbta, členka a pravej bedrovej kosti. Správne orgány nedali odpoveď na to, ako môže žalobca pri

týchto obmedzeniach vykonávať čistenie kanálových pokloпов, vývoz smetí, čistenie píly vysávača, zametanie, keď tieto činnosti vyžadujú neustálu mobilitu v pracovnom priestore, zapojenie celého tela a oboch rúk. Žalobca vzhľadom na jeho zdravotné potiaže tieto činnosti vykonávať nemôže. Z rozhodnutí správnych orgánov nie je zrejmé, či si tieto zisťovali, ako sa jednotlivé nimi uvedené pracovné činnosti vykonávajú, aké požiadavky kladú na zdravotnú kondíciu zamestnanca a na základe čoho usúdili, že ich žalobca môže naďalej vykonávať. Napokon všetky činnosti, ktoré by žalobca mohol podľa správnych orgánov naďalej vykonávať, sú len vedľajšími činnosťami, netvorili podstatu jeho práce u zamestnávateľa a boli podmienené len vykonávaním hlavnej činnosti a to rezaním dilatácií a vysávaním šlemu. Žalobca netvrdí, že hoci vedľajšie činnosti nemajú bez hlavnej činnosti zmysel, by mala byť žalobcovi určená miera poklesu pracovnej schopnosti 100 %, avšak žalobcova schopnosť vykonávať doterajšiu prácu je minimálna, čo miera poklesu stanovená žalovaným na úrovni 50 % rozhodne neodzrkadľuje.

12. Žalobca nesúhlasí, že Sociálna poisťovňa si môže svojvoľne stanoviť zásady stanovovania miery poklesu pracovnej schopnosti. Táto má byť stanovovaná takým postupom, aby reálne odrážal možnosť poškodeného naďalej vykonávať hlavnú náplň práce, lebo len tak môže byť zachovaný účel samotného inštitútu úrazovej renty.

Vyjadrenie žalovanej k žalobe

13. Žalovaná vo vyjadrení k správnej žalobe navrhovala, aby správny súd žalobu podľa § 190 Správneho súdneho poriadku ako nedôvodnú zamietol a nepriznal žalobcovi náhradu trov konania.

14. K námietkam žalobcu ohľadom spôsobu výpočtu miery poklesu pracovnej schopnosti mechanickým rozčlenením pracovného času zamestnanca na výkon jednotlivých činností a stanovenie percentuálnej miery podľa tých, ktoré môže naďalej vykonávať a ktoré nie, žalovaná uviedla, že pre toto posúdenie je dôležitá práve pracovná náplň doterajšieho pracovného zaradenia poškodeného. Miera poklesu pracovnej schopnosti sa nemá určovať s ohľadom na možnosť ďalšieho uplatnenia poškodeného u zamestnávateľa, teda s ohľadom na to, či môže naďalej plnohodnotne vykonávať svoju činnosť na pracovnej pozícii „pracovný robotník“, ale má sa posudzovať vo vzťahu k jeho možnosti aj naďalej vykonávať jednotlivé konkrétne činnosti vyplývajúce mu z jeho pracovného zaradenia. Preto posudková lekárka pobočky, ako aj posudková lekárka ústredia, stanovili z profesiogramu jednotlivé konkrétne činnosti, ktoré žalobca môže s jeho funkčným postihnutím (Guillain-Barré syndróm) vykonávať a ktoré nie. Z týchto matematicky určila percentuálny pokles pracovnej schopnosti na účely úrazovej renty. Ak by mal byť správny názor žalobcu o tom, že pracovnú náplň nemožno rozdeliť na jednotlivé časti, že tieto na seba nadväzujú a tvoria jeden komplex, tak pripustenie tejto argumentácie by malo za následok automatické stanovenie 100 % miery poklesu pracovnej schopnosti, čo by však nebolo v súlade so skutočným a najmä zdravotným stavom poškodeného zamestnanca. Nie je rozhodujúce, že žalobca svoju prácu ako celok nemôže u zamestnávateľa vykonávať, čomu konkludentne zodpovedá aj tá skutočnosť, že nie je rozhodujúce, či bol poškodený zamestnanec preradený na inú prácu, s čím rovnako právny zástupca žalobcu v žalobe vyjadril súhlas. Práve preto je potrebné prihliadať na to, ktoré úkony z profesiogramu, alebo z pracovnej náplne ako celku poškodený zamestnanec vykonávať môže a ktoré nie. S takýmito zásadami posudzovania poklesu pracovnej schopnosti sa stotožnil aj Krajský súd v Prešove v rozsudku č. k. 4Sa/13/2016-25 zo dňa 19.01.2017.

15. K námietke žalobcu o tom, že žalovaný ignoroval zdravotné postihnutie žalobcu, keď tento sa pohybuje s oporou francúzskej barlou a ako môže pri jeho bolestiach vykonávať posudkovou lekárkou uvádzané činnosti, žalovaná uviedla, že túto námietku považuje za nemiestnu, v napadnutom rozhodnutí žalovaná dôsledne rozoberá jednotlivé lekárske vyšetrenia absolvované žalobcom od 13.09.2017 do 21.12.2022, vrátane z nich vyplývajúcich záverov. Z týchto lekárskeho vyšetrení je zrejmé, že mobilita horných končatín je zachovaná v plnom rozsahu, čo samo o sebe nemôže byť dôvodom pre stanovenie 100 %-nej miery poklesu pracovnej schopnosti. Poukázala na lekársku správu zo dňa 20.08.2019 z Národného rehabilitačného centra v Kováčovej, podľa ktorej žalobca nadobudol po rehabilitačných cvičeniach aktívnu pohyblivosť horných končatín vo všetkých kĺboch v plnom rozsahu a dolných končatín vo všetkých kĺboch s terminálnym obmedzením. Podľa lekárskej správy z toho istého zariadenia zo dňa 09.09.2020 chôdza žalobcu bola na normobáze, mal stabilnú dĺžku kroku, avšak asymetrickú, tempo chôdze a rytmus boli primerané. Počas pobytu v tomto zariadení došlo u žalobcu k zlepšeniu stereotypu chôdze, zvýšeniu stability stoja a chôdze. Zdravotný stav žalobcu sa teda postupným liečením a rehabilitáciami zlepšil. Je síce pravdou, že žalobca trpí Guillain-Barré

syndrómom s peroneálnou parézou, avšak toto bolo zohľadnené pri posudzovaní miery poklesu jeho pracovnej schopnosti posudkovými lekárkami.

16. Ďalej žalovaná namietala, že nestačí zo strany žalobcu len všeobecne namietat' údajnú nesprávnosť v postupe posudkových lekárov, na preukázanie tohto tvrdenia žalobca nepredložil žiadny dôkaz. Zdôraznila, že na rozdiel od právneho zástupcu žalobcu posudková lekárka je osoba s potrebným vzdelaním a atestáciou na určenie miery poklesu pracovnej schopnosti.

17. K žalobnej námietke o tom, či Sociálna poisťovňa zisťovala ako sa jednotlivé pracovné činnosti vykonávajú a aké požiadavky kladú na zdravotnú kondíciu zamestnanca, žalovaná poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 188/2020 zo dňa 24.08.2022, v zmysle ktorého z práva na spravodlivý proces nevyplýva právo procesnej strany na to, aby súd rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Sociálna poisťovňa je oprávnená sama stanoviť postup pri hodnotení dôkazov a rovnako určiť, ktoré z dôkazov sa vykonajú a ktoré nie. Pokiaľ zákon neupravuje určité skutočnosti, môžu si ich štátne orgány upraviť samy prostredníctvom interných aktov s rôznou mierou záväznosti. Takáto situácia nastala práve pri posudzovaní miery poklesu pracovnej schopnosti na účely úrazovej renty.

18. V závere žalovaná uviedla, že pokiaľ právny zástupca žalobcu v žalobe namieta, že úrazová renta neslúži ako náhrada škody, ale ako kompenzácia straty na zárobku, že žalovaná tieto pojmy zamieňa, žalovaná použila výklad podávaný Najvyšším správnym súdom SR vo veci sp. zn. 7Ssk/6/2021 z 30.11.2022, ktorý vo vzťahu k dávke úrazová renta skonštatoval, že nakoľko súčasná právna úprava už nemá charakter odškodnenia spočívajúceho v náhrade škody, ale je koncipovaná ako dávka z poistného systému prevažne kompenzačného charakteru, Sociálna poisťovňa ako orgán aplikácie práva v zmysle zákona o sociálnom poistení rozhoduje o jednotlivých nárokoch plynúcich z tohto zákona.

Ďalšie vyjadrenia účastníkov konania

19. V replike žalobca uviedol, že aj po vyjadrení žalovanej zotrúva na všetkých skutočnostiach, tvrdeniach a argumentácii uvedenej v podanej správnej žalobe. Namietal, že § 88 ods. 3 zákona o sociálnom poistení upravujúci spôsob posudzovania poklesu pracovnej schopnosti používa pojem plnenie pracovných úloh. Splnenie pracovnej úlohy je však pojem komplexnejší, nie je to len vykonanie jedného čiastkového pracovného úkonu napr. uchopenie pracovného nástroja do ruky, ale vykonanie súboru pracovných úkonov pri jednej komplexnej činnosti zahŕňajúcej vykonanie uceleného pracovného zadania. Posudzovanie poklesu pracovnej schopnosti sa teda musí vykonávať s ohľadom na komplexnú činnosť v rámci jednej pracovnej úlohy a nielen s ohľadom na jednotlivé faktické úkony, najpodstatnejší pracovný úkon v rámci splnenia pracovnej úlohy môže vyžadovať mimoriadnu fyzickú silu či mimoriadnu zručnosť. V rámci prípravy na tento najpodstatnejší úkon môže zamestnanec vykonať množstvo ďalších faktických úkonov, ktoré sú však podmienené práve vykonaním toho najpodstatnejšieho a najnáročnejšieho úkonu, ktorým sa splnenie pracovnej úlohy zavŕši. Ak nie je zamestnanec schopný vykonať ten najpodstatnejší úkon, ktorým by zavŕšil naplnenie pracovnej úlohy, nie je schopný splniť pracovnú úlohu v žiadnom rozsahu. Uvedené neznamena, že pri takomto prístupe by mal byť pokles pracovnej schopnosti automaticky 100 %, zamestnanec totiž v rámci výkonu zamestnania môže plniť viaceré druhy ucelených pracovných úloh, z ktorých niektoré bude vedieť aj naďalej plniť a niektoré nie. Je potrebné posudzovať činnosť zamestnanca ako komplex faktických úkonov v rámci plnenia jednej pracovnej úlohy a tento komplex posudzovať ako jeden nedeliteľný celok. Výkon jednotlivých pracovných činností v rámci splnenia jednej pracovnej úlohy vzájomne nerozlučne súvisí, jeden úkon podmieňuje iný a spolu tieto jednotlivé pracovné úkony vytvárajú jeden mechanicky nerozlučiteľný celok, ktorého naplnením dôjde k splneniu pracovnej úlohy.

20. Žalobca nenamietal jednotlivé odborné lekárske závery posudkových lekárov žalovanej, ani ich nespochybňuje, tiež z nich vychádza a je zrejmé z týchto nálezov, že žalobca sa pohybuje s oporou francúzskej barlou, má poruchu dynamiky chôdze, má bolesti chrbta, členka a pravej bedrovej kosti. Žalobca namietal ako s týmito lekárskeými správami naložila žalovaná, poukazoval na iracionálnosť záveru žalovanej, že pri týchto bolestiach, obmedzení mobility dolných končatín a odkázanosti na pohyb s francúzskej barlou, má byť žalobca schopný vykonávať čistenie kanálových poklopov, vývoz smetí, čistenie píly, vysávača, zametanie. Síce žalobca má horné končatiny plne mobilné, ale v jednej ruke

drží francúzsku barlu, ktorú nevyhnutne potrebuje ako oporu pri chôdzi, takže mu ostáva voľná len jedna ruka a teda nie je schopný zapojiť obe ruky, zohnúť sa ku kanálovým poklopom, uchopovať nástroje a pomôcky pri zemetaní a čistení do oboch rúk. Podľa žalobcu nie je potrebné mať odborné vzdelanie a dlhoročné skúsenosti na to, aby bolo zrejmé, že ak žalobca drží v jednej ruke francúzsku barlu, tak nemôže zmetať pracovisko, ak má problém sa zohnúť či čupnúť si, nemôže čistiť kanálové poklopy, ktoré sú na zemi. Práve v kontexte uvedeného bolo v žalobe namietané, že žalovaná sa nezaoberala spôsobom, ako sa jednotlivé pracovné úkony vykonávajú. Pokiaľ posudkový lekár nevie, ako sa jednotlivé úkony vykonávajú, aké pracovné nástroje sa pritom používajú, aký postoj tela je potrebný, aká fyzická sila sa pritom vyžaduje, ktoré končatiny je potrebné pri týchto úkonoch zapojiť a akým spôsobom, len ťažko môže výlučne na základe lekárskeho správ zhodnotiť, či dané pracovné úkony žalobca je alebo nie je schopný vykonávať. Žalovaný je oprávnený hodnotiť dôkazy podľa svojej úvahy, nie však svojvoľne a arbitrálne.

21. Žalovaná k replike žalobcu, doručenej jej zo strany správneho súdu dňa 24.01.2024, dupliku nepodala.

Posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov správnym súdom

22. Správny súd v Banskej Bystrici (ďalej len „správny súd“) ako vecne príslušný podľa § 10 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) a miestne príslušný podľa § 13 ods. 3 SSP vec preskúmal, pričom na prejednanie veci samej nariadil podľa § 107 ods. 1 písm. a) SSP pojednávanie, keďže o jeho nariadenie požiadal žalobca.

23. Pojednávanie sa uskutočnilo dňa 22.01.2025. Na pojednávaní účastníci konania len zotrvali na svojej doterajšej argumentácii. Nad rámec svojich predchádzajúcich tvrdení právny zástupca žalobcu ešte poukázal na rozsudok Správneho súdu v Banskej Bystrici sp. zn. ZA-29Sa/1/2023 zo dňa 08.04.2024. Z návrhov na dokazovanie uvádzaných v správnej žalobe navrhoval doplniť dokazovanie len o vykonanie výsluchu žalobcu za účelom preukázania spôsobu výkonu jednotlivých činností z jeho pracovnej náplne u zamestnávateľa a možnosti ich výkonu vzhľadom k jeho zdravotnému stavu, avšak uviedol, že žalobca si zlomil nohu a nebude tak z jeho strany možné po dlhšiu dobu osobne sa zúčastniť pojednávania. Žalovaná návrhy na dokazovanie nemala.

24. Po preskúmaní veci podľa § 199 a nasl. SSP, pri zohľadnení skutočnosti, že predmetná vec je konaním v sociálnej veci a správny súd tak nie je viazaný výlučne žalobnými bodmi podľa § 203 ods. 2 SSP, správny súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie, ako aj prvostupňové rozhodnutie orgánu verejnej správy je potrebné pre ich nezákonnosť zrušiť a vec vrátiť orgánu verejnej správy nižšieho stupňa na ďalšie konanie. Rozsudok bol vyhlásený na pojednávaní dňa 22.01.2025.

25. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení relevantnom pre posudzovanú vec (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), pracovný úraz podľa tohto zákona je poškodenie zdravia alebo smrť fyzickej osoby spôsobené nezávisle od jej vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov, ktoré a) zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 utrpel pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh, pre plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh a pri odvracaní škody hroziacej zamestnávateľovi, b) fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 2 utrpela pri činnostiach uvedených v tomto ustanovení alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami.

26. Podľa § 8 ods. 4 zákona o sociálnom poistení plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh podľa odsekov 1 a 2 je a) výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru alebo služobných povinností vyplývajúcich zo štátnozamestnaneckého pomeru alebo služobného pomeru, b) iná činnosť vykonávaná na príkaz zamestnávateľa a c) činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty alebo služobnej cesty.

27. Podľa § 13 ods. 3 písm. b) zákona o sociálnom poistení z úrazového poistenia sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytujú úrazové dávky, a to úrazová renta.

28. Podľa § 17 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nárok na úrazové dávky z úrazového poistenia zamestnávateľa má zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom.

29. Podľa § 83 zákona o sociálnom poistení poškodený na účely poskytovania úrazových dávok je zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 a fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 2, ak utrpeli pracovný úraz alebo sa u nich zistila choroba z povolania.

30. Podľa § 88 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poškodený má nárok na úrazovú rentu, ak v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má viac ako 40-percentný pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca alebo činnosť osoby uvedenej v § 17 ods. 2 (ďalej len „pokles pracovnej schopnosti“) a nedovršil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

31. Podľa § 88 ods. 3 zákona o sociálnom poistení pokles pracovnej schopnosti sa posudzuje na účely odseku 1 v súvislosti s plnením pracovných úloh uvedených v § 8 ods. 4 alebo s činnosťami uvedenými v § 17 ods. 2, alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh, alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami. Pokles pracovnej schopnosti sa opätovne posúdi, ak sa predpokladá zmena vo vývoji pracovnej schopnosti. Pri posudzovaní poklesu pracovnej schopnosti sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.

32. Podľa § 153 ods. 1 zákona o sociálnom poistení lekárska posudková činnosť pri výkone sociálneho poistenia sa člení na lekársku posudkovú činnosť a) nemocenského poistenia, b) dôchodkového poistenia, c) úrazového poistenia.

33. Podľa § 153 ods. 4 písm. a) zákona o sociálnom poistení lekárska posudková činnosť úrazového poistenia zahŕňa posudzovanie poklesu pracovnej schopnosti.

34. Podľa § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, ak § 155 ods. 1 neustanovuje inak, lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len „posudkový lekár“) za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného, ak posudkový lekár neurčí inak; podmienka osobnej účasti musí byť splnená vždy, ak o to poistenec alebo poškodený požiada.

35. Podľa § 209 ods. 1 zákona o sociálnom poistení rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

36. Podľa § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení v odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

37. Predmetom prieskumu v posudzovanej veci bolo rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne a jemu predchádzajúce rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie vo veci nároku žalobcu na úrazovú rentu.

38. Úrazová renta predstavuje pravidelnú peňažnú dávku úrazového poistenia, ktorá má poškodenej osobe zmierniť pokles zárobku v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania a kompenzovať tak pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť, t. j. činnosť vykonávanú pred vznikom pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Nárok na úrazovú rentu je tak bezprostredne spätý s poškodením zdravia, ktoré vzniklo v priamej príčinnej súvislosti s pracovným úrazom.

39. Z obsahu spisu vyplýva a nebolo to ani spochybnené v priebehu konania, že žalobca utrpel dňa 13.09.2017 pracovný úraz, keď ako zamestnanec spoločnosti SIPE, s.r.o., pracujúci na rekonštrukcii autobusovej stanice, počas vykonávania úpravy dilatčných špár v okolí kanalizačných vpustov, bol zachytený motorovým vozidlom, ktoré prechádzalo cez stavbu, čo žalobcovi spôsobilo viacnásobné poranenie dolnej pravej končatiny, zlomeninu rebier, pomliaždenie krku a odreninu ľavého predlaktia.

Dňa 29.01.2021 v súvislosti s predmetným úrazom podal žalobca Sociálnej poisťovni žiadosť o priznanie nároku na úrazovú rentu.

40. Podľa § 88 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poškodený má nárok na úrazovú rentu, ak v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má viac ako 40-percentný pokles pracovnej schopnosti a nedovršil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok. V tu preskúmanej veci sa spornou stala výlučne otázka správnosti posúdenia miery poklesu pracovnej schopnosti žalobcu, ktorá mala následne vplyv na výpočet výšky úrazovej renty.

41. Podľa žalobcu miera poklesu pracovnej schopnosti sa má posudzovať vo vzťahu k možnosti aj naďalej vykonávať konkrétne jednotlivé činnosti vyplývajúce z pracovného zaradenia, pričom obmedzenie možnosti vykonávať pracovné povinnosti na doterajšom pracovnom zaradení je potrebné hodnotiť komplexne, nestačí len mechanicky rozčleniť pracovný čas zamestnanca na výkon jednotlivých činností a percentuálne stanoviť, ktoré z týchto činností môže naďalej vykonávať a ktoré nie. Žalobca namietal, že výkon jednotlivých činností spolu vzájomne súvisí a jedna podmieňuje druhú, preto často vytvárajú nerozlučiteľný celok. Žalobca zastával názor, že je preto potrebné prihliadať na to, či poškodený zamestnanec môže naďalej vykonávať celý komplex pracovných činností v danom pracovnom zaradení, pričom treba brať ohľad aj na to, ktoré činnosti sú hlavné a ktoré vedľajšie, nakoľko samotné vedľajšie činnosti bez výkonu podstatnej a hlavnej časti pracovnej náplne by nemali zmysel a majú význam len v spojitosti s hlavnou činnosťou.

42. Žalovaná zastávala názor, že miera poklesu pracovnej schopnosti sa nemá určovať s ohľadom na možnosť ďalšieho uplatnenia poškodeného u zamestnávateľa, teda s ohľadom na to, či môže naďalej plnohodnotne vykonávať svoju činnosť na pracovnej pozícii „pracovný robotník“, ale má sa posudzovať vo vzťahu k jeho možnosti aj naďalej vykonávať jednotlivé konkrétne činnosti vyplývajúce mu z jeho pracovného zaradenia. Ak by bol akceptovaný prístup žalobcu, znamenalo by to, že by poškodenému zamestnancovi musela byť automaticky priznaná miera poklesu pracovnej schopnosti 100 %, čo by nezodpovedalo skutočnému a najmä zdravotnému stavu žalobcu. Preto posudková lekárka určila, ktoré z činností obsiahnutých v profesiograme predloženom zamestnávateľom žalobcu žalobca vzhľadom na jeho zdravotné postihnutie nemôže naďalej vykonávať a ktoré naopak áno a následne dĺžku trvania činností, ktoré žalobca vykonávať nemôže matematicky spomerovať k celkovej dĺžke pracovného času a určila tak mieru poklesu pracovnej schopnosti.

43. V súvislosti s nastolenou otázkou správny súd poukazuje na to, že v zmysle § 153 ods. 4 písm. a) zákona o sociálnom poistení posudzovanie poklesu pracovnej schopnosti je zahrnuté do predmetu lekárskej posudkovej činnosti úrazového poistenia. Ide teda o medicínsku otázku, ktorá si vyžaduje odborné medicínske znalosti, ktorými správne orgány alebo súdy bežne nedisponujú. V zmysle § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení túto lekársku posudkovú činnosť vykonávajú príslušní posudkoví lekári. Závery posudkového lekára sú zachytené v lekárskej správe, súčasťou ktorej je posudok vrátane jeho odôvodnenia, v ktorom posudkový lekár objasňuje a odôvodňuje všetky skutočnosti, na základe ktorých pristúpil k prijatiu konkrétneho záveru.

44. S prihliadnutím na skutočnosť, že správny súd pre absenciu odbornej medicínskej erudovanosti nie je oprávnený prijímať medicínske závery, posudok vyhotovený posudkovým lekárom predstavuje v konaní pred správnym súdom kľúčový dôkaz, na ktorý je súd odkázaný a preto je nutné klásť dôraz na jeho jednoznačnosť, úplnosť, určitosť a presvedčivosť. Tieto kritériá však spĺňa len taký posudok, v ktorom sa posudkový lekár riadne vysporiada so všetkými rozhodnými a pre danú vec relevantnými skutočnosťami, prihliadne pritom k účastníkom konania udávaným ťažkostiam a svoje posudkové závery náležite odôvodní. Je teda mimoriadne dôležité, aby posudok posudkového lekára bol náležite odôvodnený, úplný, logický, zrozumiteľný, preskúmateľný, aby v ňom neboli vnútorné rozpory. V tu posudzovanej veci správny súd dospel k záveru, že posudok vyhotovený posudkovým lekárom, ktorý bol podkladom napadnutého rozhodnutia, uvedené kritériá nespĺňal z dôvodu nepreskúmateľnosti záverov posudkového lekára o tom, ktoré činnosti žalobca po pracovnom úraze naďalej môže alebo nemôže vykonávať. Rovnakou vadou trpel aj posudok, ktorý bol podkladom prvostupňového rozhodnutia.

45. V rámci dokazovania pred správnymi orgánmi bol zabezpečený profesiogram od zamestnávateľa žalobcu obsahujúci rozpis činností tvoriacich náplň práce žalobcu, ktorú tento vykonával pred vznikom pracovného úrazu, spolu s uvedením dĺžky trvania jednotlivých činností v minútach. Išlo konkrétne

o činnosti: 1. nástup na rozdelenie prác (na firme) - 15 minút, 2. cesta na stavbu - 35 minút, 3. nachystanie pracovných pomôcok - 10 minút, 4. nabratie vody do 25 l kanistrov - 30 minút, 5. začiatok prác – rezanie dilatácií a vysávanie šlemu priemyselným vysávačom, značenie pozícií dilatácií, vylievanie šlemu z vysávača, nabratie vody a doplnenie pohonných hmôt do píly - 210 minút, 6. obedňajšia prestávka – 60 minút, 7. začiatok prác – čistenie kanalizačných poklopov kartáčom – 120 minút, 8. zametanie v okolí vyčistených poklopov, vývoz smetí – 60 minút, 9. vyčistenie píly a vysávača – 60 minút, 10. cesta z pracoviska na miesto ubytovania – 30 minút.

46. V posudku zo dňa 22.02.2023, ktorý predchádzal vydaniu prvostupňového rozhodnutia, posudkový lekár vymenoval vyššie uvedené činnosti tvoriace náplň práce, ktorú žalobca pred vznikom pracovného úrazu vykonával na základe profesiogramu doručeného zamestnávateľom žalobcu, spolu s uvedením dĺžky trvania jednotlivých činností. Následne v rámci celkového posudku potom len stručne skonštatoval, že žalobca „môže v plnom rozsahu vykonávať práce nabratie vody do 25 l kanistrov (30 minút), čistenie kanálových poklopov kartáčom (120 minút), zametanie v okolí vyčistených poklopov, vývoz smetí (60 minút), vyčistenie píly a vysávača (60 minút). Práce: rezanie dilatácií a vysávanie šlemu priemyselným vysávačom, vylievanie šlemu z vysávača v rozsahu 210 minút nie je schopný vykonávať, čo predstavuje pokles pracovnej schopnosti 45 %.“ Žiadne bližšie odôvodnenie k uvedeným záverom posudkový lekár neuviedol, k ostatným činnostiam uvádzaným v profesiograme sa nevyjadroval. Prvostupňový správny orgán prevzal uvedený záver posudkového lekára do prvostupňového rozhodnutia, pričom ani správny orgán ho nijako bližšie neodôvodnil, len stroho skonštatoval, že podľa lekárskej správy zo dňa 22.02.2023 má poškodený (žalobca) v dôsledku pracovného úrazu zistený pokles pracovnej schopnosti v rozsahu 45 % odo dňa 12.09.2018, t. j. po ukončení dočasnej pracovnej neschopnosti poškodeného s nárokom na úrazový príplatok. Ani z prvostupňového rozhodnutia teda nie je možné určiť, či toto rozhodnutie vychádza zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol orgán verejnej správy vedený pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval.

47. Po podaní odvolania proti prvostupňovému rozhodnutiu žalobcom, bola znova posúdená miera poklesu pracovnej schopnosti žalobcu na to príslušnou posudkovou lekárkou ústredia, ktorá v jej posudku zo dňa 05.06.2023 tiež uviedla rozpis vykonávaných prác podľa profesiogramu doručeného zamestnávateľom žalobcu a skonštatovala, že „po zhodnotení objektívneho nálezu, dokumentovaného odbornými vyšetreniami, menovaný nemôže vôbec vykonávať práce pod č. 5 a č. 8 v celkovom trvaní 270 minút. Ostatné práce uvedené v pracovnom harmonograme menovaný v trvaní 300 minút môže vykonávať. Z uvedeného vyplýva, že z celkového počtu pracovného času v trvaní 570 minút podľa doloženého časového harmonogramu, nemôže vykonávať práce v trvaní 270 minút. Toto predstavuje pokles pracovnej schopnosti 47 %“.

48. V ďalšom texte posudku posudkový lekár konštatuje na základe lekárskeho správy žalobcu, že tento môže vykonávať prácu len v prostredí bez fyzicky náročných prác, bez prác s ťažkým bremenom, bez prác vo výškach, nie práce, kde je potrebná dlhodobá chôdza, eventuálne státie. Rovnako uvádzal, že objektívne neurologicky je chôdza žalobcu len s ortézou pravého členka, fibulárna s palicou, dorzálna flexia chodidla aj prstov je vpravo nulová, žalobca je mobilný s jednou vychádzkovou paličkou.

49. Po doručení posudku žalovanému, tento zistil diskrepanciu v posudku v tom zmysle, že do celkového pracovného času žalobcu nemala byť zahrnutá cesta na pracovisko a späť a to s poukazom na ustanovenie § 220 ods. 2 a § 221 ods. 1 Zákonníka práce (zákon č. 311/2001 Z. z.). Následne posudková lekárka sa stotožnila s týmto názorom a svojím posudkom zo dňa 23.06.2023 upravila dĺžku pracovného času žalobcu tak, že vynechala z neho cestu z pracoviska uvádzanú v bode 10. profesiogramu, čo znamenalo, že podiel činností, ktoré žalobca nemôže vykonávať, v celkovom trvaní 270 minút k celkovej dĺžke trvania pracovného času 540 minút, je 50 % a teda miera poklesu pracovnej schopnosti bola posudkovou lekárkou určená v tom zodpovedajúcom rozsahu 50 %. Ostatné závery zostali nezmenené, posudková lekárka len skonštatovala, že žalobca nemôže vykonávať činnosti pod č. 5 a č. 8 profesiogramu v trvaní celkom 270 minút, ostatné práce vykonávať naďalej môže, avšak bez bližšieho odôvodnenia.

50. Na tomto mieste správny súd poukazuje na to, čo bolo uvádzané aj v rozsudku sp. zn. ZA-29Sa/1/2023 zo dňa 08.04.2024, na ktorý poukazoval právny zástupca žalobcu na pojednávaní, že profesiogram slúži k určeniu minimálnych štandardov na vykonávanie danej práce a maximálnej

schopnosti konkrétneho zamestnanca tieto podmienky spĺňať, pričom obsahovo by mal byť zameraný aj na všeobecnú charakteristiku pracovnej činnosti, v ktorej sú zahrnuté najpodstatnejšie informácie o všetkých úlohách a pracovných prostriedkoch, ktoré zamestnanec pri výkone danej práce používa, ďalej súhrn požiadaviek zamestnanca, ktoré vyplývajú z vnútropodnikových organizačných a technologických noriem a predpisov daného podniku, opis obsahu pracovnej činnosti z hľadiska používaných pohybov, úkonov a požadovaných operácií, opis predmetu pracovnej činnosti, opis objektívnych podmienok pracovnej činnosti – fyzických, organizačných a sociálnych požiadaviek na zamestnanca z hľadiska jeho fyzickej, psychickej a odbornej spôsobilosti na výkon danej profesie, podklady na porovnanie profesie z hľadiska rizikovosti, so zreteľom na fyzickú, senzorickú a psychickú záťaž a stres a podklady pre normovanie pracovného výkonu – časová snímka dňa (zahŕňajúca povinné prestávky potrebné z prevádzkových dôvodov – odstávka stroja, prestávky v práci na odpočinok a jedenie, prípravné práce, výkon hlavnej činnosti, obslužné činnosti – príprava pracoviska, očista pracoviska, rozdelenie na samostatný výkon, výkon v kolektíve, počet zamestnancov na smene a pod.). Tieto aspekty však z profesiogramu predloženého zamestnávateľom v tu prejednávanej veci nevyplývali. Preto je celkom nepreskúmateľné, akým spôsobom posudkový lekár rozlíšil, ktoré činnosti z profesiogramu žalobca môže vykonávať a ktoré nie. Žalovaný závery posudkového lekára automaticky prevzal, bez toho, aby sa náležite vysporiadal s námietkami žalobcu o tom, že určité činnosti uvádzané posudkovým lekárom ako tie, ktoré údajne môže vykonávať, si vyžadujú zapojenie oboch rúk a teda neumožňujú oporu barlou resp. palicou, na ktorú je žalobca odkázaný, alebo si vyžadujú pohyb, ktorý žalobca pre svoje zdravotné obmedzenia spôsobené pracovným úrazom nedokáže vykonať.

51. Správny súd poukazuje na to, že podstatnou a nosnou námietkou žalobcu, ktorú tento uvádzal už v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu, bolo práve neodôvodnenie toho, ako posudkový lekár dospel k záveru o tom, ktoré činnosti žalobca môže a nemôže ďalej vykonávať. Zdôrazňoval, že žalobca sa pohybuje len s oporou francúzskej barlou, že má bolesti chrbta, členka a bedrovej kosti, obmedzenú mobilitu, poruchu dynamiky chôdze. Namietal, že ani z posudku posudkového lekára, ani z následne vydaného rozhodnutia, nebolo zrejmé, ako vzhľadom na charakter výkonu jednotlivých činností a požiadavky na mobilitu a zdravotný stav zamestnanca, ktoré si tieto činnosti vyžadujú, pri obmedzeniach a zdravotných postihnutiach žalobcu, bol prijatý záver o jeho schopnosti vykonávať činnosti uvádzané posudkovým lekárom ako tie, ktoré vykonávať môže. Argumentoval tým, že predsa žalobca nemôže vykonávať napríklad čistenie kanálových poklopov, ktoré sa nachádzajú na zemi, keď vzhľadom na jeho zdravotný stav sa k nim nemôže zohnúť, že nie je schopný vykonávať zametacie alebo čistiace práce, keď tieto si vyžadujú uchopenie nástrojov a pomôcok do oboch rúk, pričom žalobca je odkázaný na oporu francúzskej barlou a pod.

52. Žalovaná sa v napadnutom rozhodnutí s touto argumentáciou žalobcu náležite nevysporiadala, len stručne v jednom odseku uviedla, že v žiadnom z ohľadov nespochybňuje zdravotné postihnutie žalobcu, jeho pohybový aparát následkom pracovného úrazu bol poškodený, avšak má zachovanú mobilitu horných končatín, hybnosť dolných končatín je možná s oporou pri Guillain-Barré syndróme s pretrvávajúcou peroneálnou parézou. Žalovaná skonštatovala, že práve tento syndróm bol zhodnotený pri stanovení miery poklesu pracovnej schopnosti, keď posudková lekárka ústredia konštatovala činnosti, ktoré žalobca nemôže vykonávať, pričom podľa žalovaného ide predovšetkým o činnosti, kde by poškodený nemohol používať oporu. Takéto odôvodnenie však správny súd nepovažuje vzhľadom na rozsiahlosť a obsah námietok žalobcu a obsah profesiogramu za postačujúce. Pri takomto odôvodnení žalovanej totiž nie je možné z napadnutého rozhodnutia tak, ako to namietal následne žalobca aj v správnej žalobe, vyvodiť, na základe akých podkladov alebo úvah bol prijatý záver o schopnosti žalobcu vykonávať posudkovým lekárom uvádzané činnosti (t. j. všetky s výnimkou činností pod bodmi č. 5 a č. 8 profesiogramu). Ani z posudku posudkového lekára, ani z napadnutého rozhodnutia, preskúmateľným spôsobom nevyplýva, ako posudkový lekár a žalovaná dospeli k svojim záverom, ako a na základe čoho bola posudzovaná schopnosť žalobcu jednotlivé činnosti vykonávať, nevyplýva z nich, či bolo riadne zisťované a následne vzaté do úvahy, aký pohyb, akú mobilitu v priestore, aké nástroje či pracovné pomôcky, zapojenie ktorých končatín, či akú silu si vyžaduje výkon jednotlivých činností tvoriacich pracovnú náplň žalobcu, ktorú tento vykonával pred vznikom pracovného úrazu. Keďže profesiogram doručený zamestnávateľom žalobcu neobsahoval žiadne detailnejšie informácie o tom, aké pracovné nástroje a pomôcky sa vyžadujú na plnenie jednotlivých pracovných činností, ktoré končatiny je pri ich výkone potrebné zapojiť, či je možné pri týchto činnostiach využívať oporu francúzskej barlou resp. palicou, na ktorú je žalobca odkázaný, či si nevyžadujú dlhšie státie alebo chôdzu, či si nevyžadujú zdvih ťažkého bremena (napr. kanálového poklopu), alebo pohyb (napr. čupnutie), ktorý

žalobca nie je schopný vykonať, tak potom nie je z napadnutého rozhodnutia nijako zrejmé, na základe akých podkladov žalovaná (obdobne ako posudková lekárka) vyhodnotila tieto požiadavky na výkon pracovných činností, na základe akých dôkazov dospela k záveru o tom, pri ktorých konkrétnych činnostiach sa opora francúzskou barlou vyžaduje a pri ktorých nie a na základe čoho potom bolo rozčlenené, ktoré pracovné činnosti žalobca môže alebo nemôže vykonávať. Všeobecné konštatovanie žalovaného tak, ako je uvedené v napadnutom rozhodnutí, ktoré prakticky len konštatuje, že zdravotný stav žalobcu a jeho diagnóza Guillain-Barré syndróm bola zohľadnená, nedáva preskúmateľnú odpoveď na nastolené otázky a neumožňuje ani riadny prieskum napadnutého rozhodnutia. Uvedenú vadu nemôže zhojiť ani to, že žalovaná v napadnutom rozhodnutí cituje state z lekárskejších správ žalobcu, pretože bez náležitého zistenia požiadaviek potrebných na výkon jednotlivých pracovných činností, nie je možné výlučne z lekárskejších správ vyvodiť závery uvádzané posudkovou lekárkou a žalovanou.

53. Ak podstatnou námietkou žalobcu bolo to, že nemôže na výkon jednotlivých činností vykonať potrebný pohyb, alebo že ide o činnosti, ktoré si vyžadujú zdvihnutie ťažkého bremena, resp. zapojenie oboch rúk či uchopenie nástrojov a pomôcok do oboch rúk, ktoré on nemôže vykonať, nakoľko je odkázaný na oporu francúzskou barlou (čo mu logicky zamestnáva jednu ruku), tak bolo povinnosťou už posudkovej lekárky, nakoľko sa jedná o medicínsku otázku, bližšie odôvodniť svoje závery o tom, ktoré činnosti žalobca vykonávať môže a ktoré naopak nie. V takomto prípade nestačí len jednou vetou skonštatovať, že žalobca nemôže vykonávať činnosti uvádzané pod č. 5 a č. 8 profesiogramu a že zostávajúce činnosti vykonávať môže, ale za účelom skúmateľnosti posudku a záverov v ňom uvádzaných musí byť aj odôvodnené, na základe čoho bolo posúdené vzhľadom na popisované zdravotné potiaže žalobcu, ktoré konkrétne činnosti ne/môže vykonávať.

54. Posudková lekárka svoje závery v tomto smere nijako neodôvodnila, čo ich robí nepreskúmateľnými a žalovaná pri vysporiadaní sa s námietkami žalobcu týkajúcimi sa nezohľadnenia jeho zdravotného stavu pri určovaní činností, ktoré ne/môže vykonávať, v podstate len prevzala závery posudkovej lekárky a skonštatovala, že zdravotné potiaže žalobcu pri prijímaní uvedených záverov zohľadnené boli. Uvedené však nemožno vnímať ako náležité odôvodnenie rozhodnutia orgánu verejnej správy, nakoľko z týchto rozhodnutí nie je zrejmé, či a ako orgány verejnej správy zisťovali, ako sa jednotlivé nimi uvedené pracovné činnosti vykonávajú, aké požiadavky kladú na zdravotnú kondíciu zamestnanca a na základe čoho usúdili, že ich žalobca môže alebo nemôže naďalej vykonávať.

55. Problematikou týkajúcou sa povinnosti náležite odôvodniť rozhodnutie sa zaoberal vo svojej judikatúre aj Ústavný súd SR (napr. v nálezoch sp. zn. I.ÚS 243/07, I.ÚS 114/08, III.ÚS 36/2010), v ktorých ústavný súd konštatoval, že „...jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je povinnosť súdov ako aj orgánov verejnej správy svoje rozhodnutia odôvodniť v súlade so zákonnou úpravou. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Povinnosť súdu ako aj orgánu verejnej správy je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť, pričom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo vrátane toho, čo uviedli účastníci. Orgán štátnej moci je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania. Nedostatky odôvodnenia zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia“.

56. Obdobne Najvyšší súd SR prostredníctvom svojej judikatúry vytýčil nasledujúcu definíciu minimálnych kritérií odôvodnenia rozhodnutia orgánu verejnej správy: „...odôvodnenie rozhodnutia orgánov verejnej správy ... musí obsahovať logickú, právnu a presvedčivú argumentáciu o splnení formálnej a materiálnej podmienky v dostatočnom rozsahu, to znamená, že priemernému adresátovi je daná možnosť z jemu predloženého odôvodnenia pochopiť, na základe akých skutočností (dôkazných prostriedkov) a v akom rozsahu bol zistený skutkový stav, správnosť právnych noriem aplikovaných na skutkový stav a právne závery nevybočujúce z logiky aplikácie práva vedúcej k myšlienke obsiahnutej vo výrokovej časti.“ Pokiaľ preskúmané rozhodnutie orgánov verejnej správy nebude spĺňať uvedenú definíciu, potom je nepreskúmateľné, čo je dôvodom na zrušenie rozhodnutia orgánu verejnej správy. Nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov nie je len také rozhodnutie, ktorému chýba úplné odôvodnenie, ale aj také, ktorého odôvodnenie nie je dostatočné a v ktorom chýbajú skutkové dôvody a úvahy, ktorými sa orgán verejnej správy k skutkovým záverom dopracoval a úvahy, ktorými ich právne vyhodnotil. Povinnosťou orgánu verejnej správy je teda rozhodnutie odôvodniť tak, aby jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom bolo zrejmé, z akých podkladov orgán verejnej správy pri svojom

rozhodovaní vychádzal, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie a z akých dôvodov, aby jasne a výstižne vysvetlil, akými úvahami sa riadil pri hodnotení skutkových a právnych okolností namietaných v konaní, aby odpovedal na najdôležitejšie otázky vo vzťahu k hmotnoprávneho nároku, ktorý bol predmetom príslušného administratívneho konania, prípadne, aby sa zaoberal tvrdeniami a námietkami účastníkov konania.

57. Vzhľadom na vyššie uvedené má správny súd za to, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia žalovanej, ako aj odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového orgánu verejnej správy, je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Správny súd tiež konštatuje, že pre riadne odôvodnenie rozhodnutia vo vzťahu k podstatnej skutočnosti relevantnej tak pre zistenie splnenia podmienok pre vznik nároku na úrazovú rentu, ako aj pre určenie samotnej výšky úrazovej renty a to percentuálnej výšky miery poklesu pracovnej schopnosti žalobcu nepostačuje, ak žalovaná len poukáže na text lekárskej správy bez toho, aby uviedla konkrétne bližšie úvahy, z ktorých vychádzala pri vyhodnotení uvedenej lekárskej správy, ktorá je len jedným z podkladov napadnutého rozhodnutia žalovanej a to aj vo vzťahu k ostatným dôkazom. Tento záver nie je nijako v rozpore s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 188/2020 zo dňa 24.08.2022, na ktorý poukazovala v priebehu konania žalovaná. Správny súd je tiež toho názoru, že z práva na spravodlivý proces nevyplýva právo procesnej strany na to, aby súd rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, avšak rozhodnutie či už súdu alebo orgánu verejnej správy musí byť vždy náležite odôvodnené.

58. Záverom správny súd uvádza, že neuniklo jeho pozornosti, že v administratívnom spise sa nachádza okrem profesiogramu zo dňa 21.02.2023 doručeného zamestnávateľom žalobcu, aj profesiogram vypísaný žalobcom (datovaný 10.01.2023) a hoci profesiogram by mal správne byť vyplnený zamestnávateľom, nemožno opomenúť, že profesiogram vyplnený žalobcom uvádza pracovné činnosti tvoriace jeho pracovnú náplň odlišne od tých, ako sú uvádzané v profesiograme zamestnávateľa, preto je možné uvedenú skutočnosť vnímať ako argumentáciu žalobcu, s ktorou je potrebné sa tiež pri rozhodovaní orgánov verejnej správy vysporiadať, čo sa v danom prípade nestalo.

59. Pokiaľ ide o žalobnú námietku, že niektoré činnosti tvoriace pracovnú náplň žalobcu sú hlavné, iné vedľajšie a že je potrebné posudzovať mieru poklesu pracovnej schopnosti s prihliadnutím na tieto činnosti komplexne, tu správny súd len poukazuje na to, že určovanie miery poklesu pracovnej schopnosti je otázkou medicínskou, na zodpovedanie ktorej je v zmysle zákona o sociálnom poistení kompetentný výlučne posudkový lekár a správny súd nemôže túto medicínsku otázku posudzovať svojvoľne nad rámec svojej právomoci.

60. Pokiaľ žalobca namietal, že pri posudzovaní miery poklesu pracovnej schopnosti by sa nemalo prihliadať napríklad na skutočnosť, či žalobca je schopný ísť na obed, správny súd poukazuje na to, že kontrolou prepočtu trvania celkového pracovného času žalobcu má za preukázané, že obedňajšia prestávka uvedená v bode 6. profesiogramu v trvaní 60 minút nebola do celkového pracovného času žalobcu pri výpočte miery poklesu pracovnej schopnosti zohľadňovaná.

61. Pokiaľ ide o návrh žalobcu na vykonanie dokazovania výsluchom samotného žalobcu z dôvodu uvádzaného na strane 6. správnej žaloby, teda za účelom preukázania spôsobu výkonu jednotlivých činností z jeho pracovnej náplne u zamestnávateľa a možnosti ich výkonu vzhľadom k jeho zdravotnému stavu, správny súd tento návrh zamietol. Podľa § 119 SSP správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 120 SSP správny súd nie je viazaný skutkovým stavom zisteným orgánom verejnej správy a môže sám vykonať dokazovanie, ak to považuje za nevyhnutné na rozhodnutie vo veci, alebo ak rozhoduje v konaní podľa § 6 ods. 2 písm. b), e), f), i), j) alebo, ak rozhoduje podľa § 192. Ani jedno z uvedeného sa nevťahuje na prejednávany prípad. Správny súd spravidla nie je súdom skutkovým a jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť orgánov verejnej správy a vykonávať dokazovanie, ktoré malo byť vykonané v administratívnom konaní. Správny súd poukazuje aj na skutočnosť uvádzanú právny zástupcom žalobcu na pojednávaní dňa 22.01.2025, že žalobca si zlomil nohu a nebude schopný po dlhšiu dobu (niekoľkých mesiacov) dostaviť sa osobne pred správny súd. Správny súd v záujme hospodárnosti a efektívnosti konania, s prihliadnutím na základné právo každého účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ako aj na skutočnosť, že nie je súdom skutkovým, nepovažoval za nevyhnutné dopĺňať skutkový stav vykonávaním dokazovania výsluchom žalobcu k otázkam navrhovaným jeho právny zástupcom aj preto, že správny súd nie je oprávnený vyslovovať záver o tom, aká je percentuálna výška

poklesu schopnosti žalobcu vykonávať jeho doterajšiu činnosť (keďže sa jedná o medicínsku otázku) a najmä preto, že závery posudkového lekára a následne aj závery žalovanej o tom, ktoré činnosti žalobcu môže alebo nemôže vykonávať, sú natoľko nepreskúmateľné, že samy o sebe boli postačujúcim dôvodom pre zrušenie žalobou napadnutých rozhodnutí. Ani keby žalobca popísal spôsob výkonu jednotlivých pracovných činností, pomôcky pri nich používané a podobne, nebola by tým zodpovedaná otázka, či takto zistené skutočnosti boli alebo neboli posudkovým lekárom zohľadnené pri určovaní miery poklesu pracovnej schopnosti žalobcu a teda, či táto miera bola určená správne. Vykonanie výsluchu žalobcu by tak neúmerne predĺžilo dĺžku trvania súdneho konania a bolo by nadbytočné, pretože vada nepreskúmateľnosti posudkov posudkových lekárov a z nich vychádzajúcich rozhodnutí orgánov verejnej správy bola aj bez výsluchu žalobcu daná.

62. Z vyššie uvedených dôvodov správny súd podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP napadnuté rozhodnutie ako aj jemu predchádzajúce prvostupňové administratívne rozhodnutie zrušil a vec vrátil podľa § 191 ods. 4 SSP orgánu verejnej správy nižšieho stupňa na ďalšie konanie.

63. V ďalšom konaní bude úlohou orgánu verejnej správy prvého stupňa vo veci opätovne vyhodnotiť všetky okolnosti rozhodujúce pre stanovenie miery poklesu pracovnej schopnosti žalobcu v súvislosti s uplatneným nárokom na úrazovú rentu a v prípade potreby doplniť potrebné dokazovanie a o nároku žalobcu opätovne rozhodnúť s tým, že svoje závery v novom rozhodnutí aj náležite odôvodní. Právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku, je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný (§ 191 ods. 6 SSP).

64. O trovách konania rozhodol správny súd podľa § 167 a nasl. SSP. Žalobca bol v konaní pred správnym súdom úspešný, preto mu správny súd priznal právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania v rozsahu 100 %. O výške trov konania rozhodne vyšší súdny úradník samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku podľa § 175 ods. 2 SSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú môže podať účastník konania, ak bolo rozhodnuté v jeho neprospech (§ 442 ods. 1 SSP).

Kasačná sťažnosť musí byť podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia Správneho súdu v Banskej Bystrici oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP).

Kasačná sťažnosť sa podáva na správnom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal (§ 444 ods. 1 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred krajským súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

(2) Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podanie pred správnym súdom.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť: a) označenie napadnutého rozhodnutia, b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva, d) návrh výroku rozhodnutia. Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Kasačnú sťažnosť je potrebné predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v prípade konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c/ (správne žaloby v sociálnych veciach) nemusí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom (§ 449 ods. 2 písm. b/ SSP).